

Οκτώβριος 2022

ΕΞΟΡΥΞΕΙΣ vs ΥΠΕΡΑΚΤΙΑ ΑΙΟΛΙΚΑ: Μπορεί η Ελλάδα να γίνει πράσινος ενεργειακός κόμβος στη Μεσόγειο;

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σύνοψη

Εξορύξεις vs υπεράκτια αιολικά: Μπορεί η Ελλάδα να γίνει πράσινος ενεργειακός κόμβος στη Μεσόγειο;

Κείμενο:

Εμμανουέλα Δούση, Καθηγήτρια Διεθνών Θεσμών, ΕΚΠΑ, Διευθύντρια της έδρας UNESCO για την Κλιματική Διπλωματία.

Αντωνία Ζερβάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Διεθνών Σχέσεων, ΕΚΠΑ.

Κωνσταντίνα Μελετιάδου, Δικηγόρος, LL.M Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, ΕΚΠΑ.

Στην έρευνα βοήθησαν οι:

Ίων Βαλλιάνος, υποψήφιος διδάκτωρ ΕΚΠΑ.

Παναγιώτης Ρήγας, απόφοιτος ΠΜΣ Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ΕΚΠΑ.

Για αναφορά:

Δούση, Εμμανουέλα. *et al* (2022) «Εξορύξεις vs υπεράκτια αιολικά: Μπορεί η Ελλάδα να γίνει πράσιμος ενεργειακός κόμβος στη Μεσόγειο; – Σύνοψη» The Green Tank.

Για το πλήρες κείμενο: Δούση, Εμμανουέλα. *et al* (2022) «[Εξορύξεις vs υπεράκτια αιολικά: Μπορεί η Ελλάδα να γίνει πράσιμος ενεργειακός κόμβος στη Μεσόγειο;](#)» The Green Tank.

Copyright © The Green Tank, 2022

The Green Tank

Λεωφόρος Βασ. Σοφίας 50, Αθήνα 11528

<https://thegreentank.gr>

T. 210-7233384

E. info@thegreentank.gr

Σύνοψη

- Τόσο η επιστήμη όσο και το νέο διεθνές και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο δεν επιτρέπουν την είσοδο σε νέο κύκλο αναζήτησης, παραγωγής και κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων.
- Η εξόρυξη εγχώριων υδρογονανθράκων θα καθυστερήσει την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, ενώ δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης αφού απαιτεί πολυετείς και υψηλού κόστους επενδύσεις για να αποδώσει καρπούς, αφήνοντας το ζήτημα της απόσβεσής τους ανοιχτό.
- Ακόμα κι αν οι έρευνες για εξόρυξη υδρογονανθράκων στις ελληνικές θάλασσες είχαν προχωρήσει, οι σχετικές επενδύσεις δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στο «κλιματικό» χρονικό περιθώριο που έχει καθοριστεί για τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα.
- Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση δεν αύξησε το ενδιαφέρον για νέες επενδύσεις εξόρυξης υδρογονανθράκων. Αντιθέτως, παρατηρείται μια στροφή από κράτη και μεγάλες εταιρείες σε πράσινες επενδύσεις, αλλάζοντας την πολιτική τους με γρηγορότερους από τον αρχικό σχεδιασμό ρυθμούς.
- Οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) έχουν θετικό αποτύπωμα στην οικονομία των κρατών τόσο σε βασικά μακροοικονομικά μεγέθη (μείωση κόστους εισαγωγών με θετικές επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών) όσο και σε μικροοικονομικό επίπεδο (οφέλη καταναλωτών από τη συγκράτηση τιμών ενέργειας).
- Η αιολική ενέργεια είναι ένας ανεξάντλητος πόρος, ο οποίος εκτός από τα οικονομικά οφέλη της επένδυσης στη συγκεκριμένη επιλογή, αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών για

τον αποκλειστικό έλεγχο των ενεργειακών πόρων, σε αντίθεση με τη λογική των εξορύξεων, η οποία συμβάλλει στην αποσταθεροποίηση στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

- Η γεωπολιτική της ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο θα μεταβληθεί ριζικά και συντομότερα από το αναμενόμενο. Το γεγονός αυτό θα επηρεάσει τις τρέχουσες γεωπολιτικές ισορροπίες. Η ισχύς των κρατών θα αποσυνδεθεί από την πρόσβαση στα ορυκτά καύσιμα, ενώ κράτη που έχουν επενδύσει στις ΑΠΕ θα αναβαθμιστούν γεωπολιτικά λόγω της απεξάρτησης της οικονομίας τους από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Η διπλωματία των αγωγών, τουλάχιστον στην Ανατολική Μεσόγειο, φαίνεται ότι δίνει τη θέση της στη διπλωματία της «δικτύωσης» με τη δημιουργία διασυνδεδεμένων κοινοτήτων παραγωγής ενέργειας μέσω ΑΠΕ.
- Η γρήγορη μετάβαση σε ΑΠΕ και η αντικατάσταση του προγράμματος των εξορύξεων με την ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων, μπορεί να δράσει ανασχετικά στη δημιουργία γεωπολιτικών εντάσεων, αναβαθμίζοντας τη στρατηγική αυτάρκεια της Ελλάδας, ώστε να μην επηρεάζεται από διεθνείς κρίσεις όπως η σημερινή, ακόμα και να της προσδώσει έναν νέο ρόλο ως παρόχου ενέργειας, και προωθώντας ένα μοντέλο συνεργασίας και διασυνδεσιμότητας.
- Το καθεστώς της υφαλοκρηπίδας (στην Ελλάδα εντός των οριοθετημένων περιοχών ή εντός της μέσης γραμμής) παρέχει τη δυνατότητα και νομική κάλυψη για την τοποθέτηση και λειτουργία υπεράκτιων αιολικών πάρκων σταθερής έδρασης, προσφέροντας την ίδια κατοχύρωση συμφερόντων όπως και στην περίπτωση των εξορύξεων υδρογονανθράκων.

- Το καθεστώς της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) -στην Ελλάδα εντός της κηρυχθείσας ΑΟΖ στη μερικώς οριοθετημένη με την Αίγυπτο περιοχή νοτίως της Κρήτης και της Ρόδου και εντός της ΑΟΖ που επίκειται να κηρυχθεί στην οριοθετημένη με την Ιταλία περιοχή του Ιονίου- παρέχει πλήρη προστασία των συμφερόντων του παράκτιου κράτους και των επενδυτών δεδομένου ότι καλύπτει πέρα από τα αιολικά πάρκα σταθερής έδρασης και την εγκατάσταση πλωτών αιολικών στα υπερκείμενα ύδατα.
- Οι εξορύξεις υδρογονανθράκων περιορίζονται μόνο στην αξιοποίηση του καθεστώτος της υφαλοκρηπίδας. Η εγκατάσταση υπεράκτιων αιολικών - είτε σταθερής έδρασης είτε πλωτών- μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα ώστε η Ελλάδα να επεκτείνει την άσκηση δικαιοδοσίας της επί των παρακείμενων υδάτων της με την κήρυξη ΑΟΖ και σε άλλες περιοχές.